

HOTĂRÎRE
cu privire la aprobarea Concepției reformei militare

Nr.1315-XV din 26.07.2002

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.117-119/975 din 15.08.2002

* * *

Parlamentul adoptă prezenta hotărîre.

Art.1. - Se aprobă Concepția reformei militare (se anexează).

Art.2. - Guvernul va elabora și va aproba, în termen de 3 luni, Planul de activități privind realizarea Concepției reformei militare.

Art.3. - Prezenta hotărîre intră în vigoare la data adoptării.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Eugenia OSTAPCIUC

Chișinău, 26 iulie 2002.

Nr. 1315-XV.

Anexă

CONCEPȚIA REFORMEI MILITARE

I. DISPOZIȚII GENERALE

Concepția reformei militare reprezintă un complex de idei, obiective, direcții, principii, sarcini și mecanisme de perfecționare a sistemului de asigurare a securității militare a statului.

Republica Moldova efectuează construcția militară în volum suficient pentru asigurarea securității militare a statului.

Sistemul de asigurare a securității militare a statului reprezintă un ansamblu de forțe, mijloace și acțiuni care asigură prevenirea, descurajarea, contracararea și lichidarea riscurilor, amenințărilor și agresiunilor cu caracter militar la adresa suveranității, independenței, unității, integrității teritoriale a țării și a democrației constituționale. Elemente ale acestui sistem sînt organele conducerii civile și militare, forțele și mijloacele militare, potențialele de mobilizare, politico-moral, militar-științific, militar-economic, social și informațional ale statului.

Reforma militară prevede un complex de măsuri politice, economice, juridice, propriu-zis militare, tehnico-militare, sociale și de altă natură, direcționate spre reorganizarea calitativă a sistemului organelor conducerii civile și militare, a Forțelor Armate, a sistemelor de mobilizare și de asigurare a infrastructurii militare în concordanță cu condițiile actuale și perspectivele geopolitice, social-politice și economice ale statului.

Reforma militară este condiționată de următorii factori:

- a) imperfecțiunea sistemului actual de asigurare a securității militare a statului;
- b) adoptarea statutului de neutralitate permanentă și promovarea unei politici externe adecvate;

- c) situația geopolitică actuală și necesitatea adaptării la noile realități, riscuri, amenințări și misiuni;
 - d) insuficiența resurselor și mijloacelor disponibile și necesitatea corelării sistemului de asigurare a securității militare a statului cu posibilitățile actuale și perspectivele dezvoltării economice a țării;
 - e) starea calitativă relativ joasă a Forțelor Armate și a potențialului militar al țării.
- Insuficiențele sistemului actual de asigurare a securității militare a statului sînt consecințele:
- a) lipsei unor principii teoretice și a experienței practice în domeniul construcției militare și al dirijării acestui sistem;
 - b) erorilor comise în procesul de constituire și perfecționare a sistemului în cauză;
 - c) ignorării valorilor naționale, a rolului și importanței organismului militar, substituirii frecvente a valorilor civice și a patriotismului prin opinii pacifiste eronate;
 - d) impactului negativ al crizelor economice, politice și social-psihologice asupra organismului militar;
 - e) insuficienței resurselor și mijloacelor alocate.

II. MEDIUL STRATEGIC ÎN CARE SE EFECTUEAZĂ REFORMA MILITARĂ

Constituirea statalității Republicii Moldova și dezvoltarea sistemului ei național de apărare s-au desfășurat într-un mediu geopolitic și geostrategic în continuă schimbare.

Republica Moldova nu are inamici declarați, se bucură de relații pașnice cu vecinii, iar probabilitatea apariției unei amenințări majore la adresa securității sale este minimă. Totuși, instabilitatea regională poate determina accentuarea riscurilor pe termen scurt. În acest context, interesele de securitate ale Republicii Moldova sînt nemijlocit legate de următorii factori:

- a) poziția ei la confluența unor spații geografice purtătoare de tensiuni latente sau evidente (peninsula Balcanică cu proliferarea aspectelor negative din ex-Iugoslavia, spațiul caucazian-caspic, Orientul Apropiat);
- b) împărțirea sferelor de influență între C.S.I. și NATO;
- c) dislocarea pe teritoriul țării a trupelor militare străine;
- d) existența în țară a aspirațiilor separatiste și a formațiunilor militare subordonate unor structuri neconstituționale.

În același timp, spiritul de deschidere, parteneriatul și cooperarea în Europa, unde Republica Moldova are în prezent un rol mai activ, au contribuit la întărirea stabilității. Astăzi posibilitatea unei agresiuni externe directe împotriva Republicii Moldova s-a diminuat considerabil. Însă există unele riscuri greu de prevăzut, cum ar fi riscurile regionale, asimetrice și transnaționale, precum și evenimentele neprevăzute cu implicații directe asupra securității militare.

Riscurile regionale cuprind:

- a) dezechilibrele strategice ale potențialelor militare din regiune;
- b) prezența unor tensiuni și conflicte militare ce se pot extinde;
- c) separatismul și condițiile politice și social-economice interne care afectează direct potențialul militar și care știrbesc prestigiul autorităților publice;
- d) apariția unor disfuncții în sistemele financiar, informațional, energetic, de comunicații și telecomunicații ale statelor;
- e) rivalitățile politico-militare dintre statele nou-apărute.

Riscurile asimetrice vizează riscurile directe pentru teritoriul și populația țării, legate de expansiunea rețelelor teroriste, de proliferarea necontrolată a tehnologiilor și a materialelor nucleare, a mijloacelor de distrugere în masă, a armamentelor și a altor mijloace neconvenționale de distrugere, precum și de războiul informațional.

Riscurile transnaționale sînt cele care depășesc granițele naționale. Unele își au originea în separatism sau extremism, altele - în disputele etnice sau rivalitățile religioase. Crima organizată, traficul ilegal de droguri, arme și materiale strategice reprezintă riscuri noi. Evenimentele din Kosovo și Cecenia au scos la iveală consecințele fluxurilor masive de refugiați. Actele teroriste de la 11 septembrie 2001 din S.U.A. au demonstrat necesitatea revizuirii conceptelor de asigurare a securității. Nu mai puțin importante sînt și riscurile de mediu.

La evenimentele neprevăzute se raportează riscurile ce ar putea fi generate de noile tehnologii, de schimbarea relațiilor internaționale, de dezastre și calamități naturale (inundații, secete, cutremure etc.).

Fiind necontrolate, riscurile regionale, asimetrice și transnaționale, precum și evenimentele neprevăzute pot afecta grav dezvoltarea economică sau pot genera conflicte regionale. Pentru a face față acestor riscuri, trebuie să dispunem de forțe suficiente, cu o înaltă pregătire. Tergiversările în pregătirea acestor forțe vor accentua riscurile și vor spori costul acțiunilor de înlăturare a lor.

III. CONDIȚIILE DE REALIZARE A REFORMEI MILITARE

Experiența promovării reformelor militare demonstrează că acestea au șanse de izbândă doar în cazul în care vor fi direcționate spre reorganizarea întregului sistem militar, vor avea un caracter continuu și coerent și vor fi susținute de voința fermă a conducerii politice și militare a statului.

Realizarea reformei militare numai prin eforturile structurilor de forță și prin reorganizarea în interior a Forțelor Armate este imposibilă. Pentru a obține rezultatele scontate, este necesară reorganizarea cardinală a întregului sistem de planificare, finanțare, conducere și organizare a apărării, iar în ceea ce privește reforma militară, aceasta trebuie să fie ridicată la rangul celor mai importante reforme politice și economice.

Condițiile obligatorii pentru realizarea cu succes a reformei militare sînt:

1. Conducerea reformei militare de către stat Importanța și caracterul complex al acestui proces impun asumarea de către Președintele Republicii Moldova, în calitate sa de șef al statului și Comandant Suprem al Forțelor Armate, a conducerii generale și a responsabilității pentru promovarea reformei militare și rezultatele ei, precum și implicarea activă în acest proces a Parlamentului și Guvernului.

2. Abordarea științifică a procesului de realizare a reformei militare Succesul reformei militare depinde de respectarea strictă a ansamblului de metode, reguli și principii de efectuare a acesteia, de nivelul fundamentării și asigurării ei științifice, de calitatea cercetărilor teoretice conceptuale, a analizelor și pronosticurilor în acest sens, de expertiza și verificarea în permanență a mersului reformei și a rezultatelor obținute, precum și de corectările efectuate pe parcurs. Obiective prioritare ale acestei activități sînt studierea, analiza și pronosticul permanent al evoluției situației geopolitice, geostrategice și politico-militare din regiune, determinarea factorilor potențiali de risc pentru securitatea militară a statului și elaborarea metodelor de prevenire și contracarare a acestora, examinarea teoriei, practicii și experienței militare.

3. Planificarea și caracterul complex al reformei militare Pentru folosirea eficientă a potențialului uman, a mijloacelor materiale și financiare, pentru conjugarea eforturilor și orientarea acțiunilor spre atingerea scopurilor propuse, se impune crearea unui sistem de planificare curentă și de perspectivă, cu determinarea sarcinilor, măsurilor, termenelor și executanților responsabili.

Reforma militară trebuie să se înscrie în cadrul general al acțiunilor reformatoare desfășurate la nivel de stat. Caracterul complex al reformei militare presupune corelarea tuturor activităților privind optimizarea sistemului de asigurare a securității militare.

4. Asigurarea financiară a reformei militare Experiența construcției militare demonstrează convingător necesitatea asigurării financiare a reformei militare. Lansarea unei reforme militare care nu este asigurată financiar duce la distrugerea Forțelor Armate și a întregului sistem de asigurare a securității militare, precum și la discreditarea ideii unei asemenea reforme. Folosirea rezervelor interne ale Forțelor Armate, care rezultă din vânzarea patrimoniului militar neutilizat și reducerea efectivului, nu va asigura nici pe departe necesarul de fonduri. Prin urmare, găsirea surselor de finanțare a reformei militare trebuie să rămînă un obiectiv prioritar al activității Guvernului pe întreaga perioadă de derulare a acesteia.

IV. SCOPUL ȘI DIRECȚIILE PRINCIPALE ALE REFORMEI MILITARE

1. Scopul reformei militare Scopul reformei militare este instituirea unui sistem calitativ nou, eficient și flexibil de asigurare a securității militare, care ar garanta apărarea suveranității, independenței, unității și integrității teritoriale a țării și ar asigura securitatea cetățenilor ei.

Eficiența și flexibilitatea sistemului de asigurare a securității militare a statului sînt determinate de capacitatea lui de a acționa în corespundere cu esența, amploarea și natura riscurilor, amenințărilor și agresiunilor cu caracter militar, în condițiile unor cheltuieli minime pe timp de pace. Luînd în considerare problemele economice actuale și resursele limitate, reforma militară are sarcina de a optimiza procesul construcției militare și de a-l orienta spre formarea unui sistem național unitar de asigurare a securității militare.

Temelia sistemului național unitar de asigurare a securității militare o vor constitui Forțele Armate calitativ reformate, conduse eficient de autoritățile civile și militare și asigurate cu resurse de mobilizare și cu o infrastructură militară adecvată.

2. Direcțiile principale ale reformei militare

1) Asigurarea științifică a apărării naționale Asigurarea științifică a apărării naționale reprezintă un complex de cercetări multilaterale ale problemelor ce țin de organizarea militară a statului și presupune crearea potențialului militaro-științific național, care va uni eforturile intelectuale ale teoreticienilor și practicienilor, ale persoanelor civile și militare într-un sistem unitar, menit să satisfacă necesitățile securității militare a statului.

Domenii ale cercetărilor științifice urmează să devină problemele militar-strategice (elaborarea teoriei securității generale și militare, fundamentarea conceptelor de prevenire a războaielor și conflictelor militare, definirea direcțiilor de construcție militară, teoria aplicării de luptă a Forțelor Armate etc.), militar-sociale (studierea relațiilor în sistemul "societate-armată"), economico-militare și tehnico-militare. Realizarea acestei direcții va determina în mare măsură succesul reformei militare și, în ultimă instanță, constituirea noului sistem național de apărare.

2) Dezvoltarea și perfecționarea cadrului juridic al sistemului de asigurare a securității militare a statului Conținutul și importanța activităților în acest domeniu al reformei militare sînt dictate de necesitatea aducerii actelor normative vizînd domeniul militar în concordanță cu nivelul evoluat al relațiilor militare și de drept constituite în stat, a lichidării divergențelor dintre actele normative și ale acestora cu Constituția, a dezvoltării cadrului juridic al activității organelor conducerii civile și militare, precum și al activității Forțelor Armate.

3) Perfecționarea sistemului de conducere în domeniul apărării Direcția în cauză a reformei militare prevede perfecționarea, în conformitate cu normele statului de drept, a sistemului conducerii de stat în domeniul apărării naționale, delimitarea strictă a atribuțiilor și responsabilităților autorităților civile și militare pe timp de pace și de război, precum și excluderea dublării nejustificate a funcțiilor de asigurare a securității militare.

4) Reforma Forțelor Armate Forțele Armate constituie temelia și componenta principală a întregului sistem de asigurare a securității militare a statului. Iată de ce reforma Forțelor Armate trebuie să constituie conținutul esențial al reformei militare.

Reforma Forțelor Armate nu trebuie limitată doar la schimbarea structurii organizaționale a statelor și a modului lor de completare. Ea trebuie să reprezinte un complex de măsuri interdependente și reciproc condiționate de ordin economic, social-politic și de altă natură, îndreptate spre dezvoltarea Forțelor Armate în vederea preîntîmpinării unor posibile agresiuni și asigurării apărării armate a țării.

5) Perfecționarea sistemului de mobilizare Sistemul de mobilizare constituie un complex de măsuri efectuate în stat pe timp de pace în vederea asigurării apărării naționale în caz de agresiune. Perfecționarea acestui sistem include pregătirea de mobilizare și mobilizarea economiei naționale și a Forțelor Armate.

6) Asigurarea economico-financiară a Forțelor Armate Reforma militară prevede elaborarea și promovarea unei politici, fundamentate și coordonate la nivel de stat, privind asigurarea tehnico-materială, economică și financiară a Forțelor Armate. Direcțiile de bază ale politicii de stat în acest domeniu sînt unificarea și standardizarea armamentelor, a tehnicii militare și a mijloacelor tehnico-materiale, asigurarea deplină cu acestea a trupelor regulate și a formațiunilor de rezervă, crearea rezervei de stat de mobilizare.

7) Dezvoltarea colaborării internaționale în domeniul militar În cadrul colaborării internaționale în domeniul militar, Republica Moldova pornește de la interesele sale naționale și de la statutul de

neutralitate permanentă, acționând în conformitate cu normele unanim recunoscute ale dreptului internațional și cu prevederile tratatelor internaționale la care este parte. În procesul reformei militare se va ține cont de experiența construcției militare a altor state, experiență care trebuie ajustată la condițiile politice și social-economice ale Republicii Moldova.

V. MECANISMUL DE REALIZARE A DIRECȚIILOR PRINCIPALE ALE REFORMEI MILITARE

1. Asigurarea științifică a apărării naționale Asigurarea științifică a apărării naționale prevede, mai întâi de toate, constituirea și dezvoltarea unei baze științifico-teoretice militare proprii.

Știința militară are drept sarcini de bază:

- a) prognozarea situației politico-militare;
- b) evaluarea experienței altor state privind construcția militară și a posibilității aplicării ei în condițiile Republicii Moldova;
- c) analiza multilaterală a posibilităților și necesităților apărării naționale;
- d) elaborarea bazei conceptuale a construcției militare în strictă corespundere cu interesele naționale și posibilitățile țării;
- e) fundamentarea științifică a structurii, componenței și efectivului Forțelor Armate, a modalităților aplicării lor de luptă etc.

În cadrul cercetărilor științifico-militare sînt necesare determinarea programelor de importanță națională, coordonarea temelor de cercetare în vederea evitării unor dublări nejustificate, studiarea posibilităților de modernizare a tehnicii și armamentului din dotare.

În scopul asigurării științifice a apărării naționale se impune crearea unor structuri științifice permanente sau provizorii pentru investigații pe probleme concrete, care vor uni eforturile teoreticienilor și practicienilor, al civililor și militarilor într-un sistem unitar.

2. Dezvoltarea și perfecționarea cadrului juridic al sistemului de asigurare a securității militare a statului În procesul realizării reformei militare se impune elaborarea și adoptarea unui set de legi militare care, în corespundere cu noile realități politice, economice și sociale, vor reglementa:

- a) bazele politicii militare;
- b) principiile construcției militare;
- c) funcțiile interne și externe ale Forțelor Armate;
- d) conducerea sistemului național de apărare;
- e) controlul democratic asupra Forțelor Armate;
- f) cadrul juridic și condițiile de aplicare a forței militare;
- g) modul de completare a Forțelor Armate și de îndeplinire a serviciului militar;
- h) asigurarea tehnico-materială a trupelor;
- i) principiile pregătirii de mobilizare a economiei naționale, creării rezervelor de mobilizare și a infrastructurii militare;
- j) protecția socială și juridică a militarilor.

3. Perfecționarea sistemului de conducere în domeniul apărării Conducerea supremă și controlul în domeniul apărării se efectuează de către Parlament, Președintele Republicii Moldova și Guvern, în limita atribuțiilor prevăzute de legislație.

Pe lângă Președintele Republicii Moldova, în calitate de organ consultativ, activează, pe timp de pace, Consiliul Suprem de Securitate, care elaborează recomandări în problemele ce țin de asigurarea securității militare. Din momentul declarării stării de asediu sau de război, Consiliul Suprem de Securitate se transformă în Consiliul Suprem de Apărare, care activează în conformitate cu atribuțiile prevăzute de legislație.

Pe timp de pace și de război, conducerea Forțelor Armate se efectuează de către Comandamentul Suprem al Forțelor Armate în frunte cu Președintele Republicii Moldova - Comandant Suprem al Forțelor Armate. În componența Comandamentului Suprem al Forțelor Armate intră, de asemenea, ministrul apărării, șeful Marelui Stat Major al Armatei Naționale, Comandantul Trupelor de Grăniceri, Comandantul Trupelor de Carabinieri. Ministrul apărării (militar) este primul locțiitor al Comandamentului Suprem al

Forțelor Armate. În cazul când în funcția de ministru al apărării este numită o persoană civilă, primul locțiitor al Comandantului Suprem al Forțelor Armate devine șeful Statului Major General al Forțelor Armate.

Organul executiv al Comandamentului Suprem care efectuează planificarea strategică și conducerea Forțelor Armate este Statul Major General al Forțelor Armate. Șeful Statului Major General al Forțelor Armate este șeful Marelui Stat Major al Armatei Naționale. În componența Statului Major General al Forțelor Armate intră, de asemenea, șefii marilor state majore ale Trupelor de Grăniceri și Trupelor de Carabinieri, șeful Departamentului administrativ-militar al Ministerului Apărării și alte persoane cu funcții de răspundere numite de către Comandantul Suprem al Forțelor Armate.

Statul Major General al Forțelor Armate activează în baza Regulamentului aprobat de către Comandantul Suprem al Forțelor Armate.

Statul Major General al Forțelor Armate este organul care coordonează planurile construcției și aplicării Forțelor Armate, pregătirea lor operativă și de mobilizare, precum și amenajarea teritoriului țării în interese de apărare.

Ofițerii Comandamentului Suprem, viceministrul apărării se numesc în funcție și se destituie de către Comandantul Suprem al Forțelor Armate.

Atribuțiile, drepturile și responsabilitățile organelor de conducere în domeniul apărării sînt reglementate de Constituția Republicii Moldova și legislația în vigoare.

În scopul dirijării centralizate a sistemului de securitate militară se efectuează planificarea strategică și operativă unică a construcției militare, care include planificarea pe termen lung (10 - 15 ani), mediu (4 - 5 ani) și scurt (1 - 2 ani).

Asigurarea activității structurilor militare în strictă conformitate cu Constituția Republicii Moldova implică perfecționarea controlului democratic asupra Forțelor Armate. Realizarea acestui control de către societatea civilă are la bază următoarele principii:

- a) alegerea democratică a autorităților publice și răspunderea lor în fața poporului;
- b) delimitarea atribuțiilor autorităților publice în domeniul apărării naționale;
- c) reglementarea legislativă a organizării și funcționării Forțelor Armate;
- d) asistența juridică acordată autorităților civile la efectuarea controlului.

În scopul organizării și desfășurării activităților care asigură pregătirea țării pentru apărare, al realizării prevederilor legislației în vigoare privind evidența, pregătirea și completarea Forțelor Armate cu resurse umane și tehnico-materiale necesare pe timp de pace, la mobilizare și pe timp de război, precum și al organizării altor activități stabilite de legislație, în stat este desfășurată activitatea administrativ-militară.

Principalele măsuri ce țin de activitatea administrativ-militară și de principiile de organizare a acesteia se stabilesc de către Guvern.

Pentru realizarea măsurilor administrativ-militare se instituie organul administrativ-militar central și organele administrativ-militare teritoriale. Organul administrativ-militar central este Departamentul administrativ-militar al Ministerului Apărării. Organe administrativ-militare teritoriale sînt centrele militare cu statut de direcție a consiliului unității administrativ-teritoriale de gradul doi, care activează în teritoriu sub conducerea Departamentului administrativ-militar al Ministerului Apărării.

La dispoziția Prim-ministrului, conducătorii autorităților administrației publice locale, organele administrativ-militare elaborează un complex de măsuri privind asigurarea încorporării cetățenilor în serviciul militar, privind mobilizarea resurselor umane și materiale, privind alte probleme în domeniul apărării, măsuri executorii pentru toate autoritățile administrației publice, instituțiile publice și agenții economici (indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare).

4. Reforma Forțelor Armate Forțele Armate constituie fundamentul întregului sistem de asigurare a securității militare a statului. La baza reformei Forțelor Armate se află ideea creării unor trupe regulate, bine pregătite și dotate, cu un înalt nivel de profesionalism, optimizate numeric, precum și a rezervei.

Reforma Forțelor Armate prevede realizarea următoarelor sarcini principale:

- a) optimizarea structurii, a modului de completare și a efectivului Forțelor Armate;
- b) ridicarea nivelului de cooperare între componentele Forțelor Armate;

- c) reorganizarea pregătirii de luptă a Forțelor Armate;
- d) micșorarea termenului serviciului militar în termen;
- e) crearea unei noi structuri de organizare și pregătire a rezervei;
- f) eficientizarea sistemului de pregătire a cadrelor militare;
- g) demilitarizarea structurilor ce nu au atribuții de asigurare a securității militare.

Construcția Forțelor Armate se efectuează pe baza următoarelor principii:

- a) controlul democratic asupra Forțelor Armate;
- b) conducerea unică și centralizată;
- c) asigurarea unui nivel înalt al profesionalismului efectivului Forțelor Armate;
- d) completarea cu efectiv a Forțelor Armate după principiul mixt;
- e) asigurarea materială și financiară în conformitate cu necesitățile reale;
- f) respectarea drepturilor și libertăților, asigurarea protecției sociale și juridice a militarilor și membrilor familiilor lor.

Misiunile strategice ale Forțelor Armate rezidă în realizarea capacităților militare necesare garantării (prin folosirea, în ultimă instanță, a mijloacelor militare) suveranității, independenței, unității, integrității teritoriale a țării și democrației constituționale, precum și în continuarea eforturilor de pregătire pentru participarea la operațiunile de menținere a păcii în conformitate cu angajamentele internaționale ale Republicii Moldova. Pornind de la aceste orientări fundamentale și de la principiile strategiei militare, obiectivele militare naționale constau în:

- a) prevenirea, descurajarea și contracararea unei eventuale agresiuni împotriva țării;
- b) sporirea contribuției la menținerea stabilității în regiune.

Misiunile strategice ale Forțelor Armate pot fi grupate în trei categorii:

- a) misiuni realizate pe timp de pace;
- b) misiuni realizate în situații de criză;
- c) misiuni realizate pe timp de război.

Pe timp de pace, Forțelor Armate le revin următoarele misiuni strategice:

a) pregătirea pentru curmarea unei eventuale agresiuni - prin menținerea capacității de luptă a trupelor, prin dezvoltarea sistemului de conducere, prin pregătirea populației și a economiei naționale pentru mobilizare și prin amenajarea operativă a teritoriului pentru apărare;

b) participarea la operațiunile multinaționale de menținere a păcii, desfășurate sub egida ONU sau O.S.C.E.;

c) pregătirea pentru prevenirea crizelor interne, în cooperare cu instituțiile corespunzătoare.

În situații de criză, Forțele Armate pot participa, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare și în cooperare cu alte instituții de stat, la următoarele acțiuni:

- a) prevenirea acțiunilor destabilizatoare;
- b) neutralizarea elementelor terorist-diversioniste și a altor formațiuni armate ilegale;
- c) paza căilor de comunicație ce duc spre anumite obiective;
- d) prevenirea proliferării armelor convenționale și de distrugere în masă;
- e) intervenția în scopul protejării cetățenilor și a infrastructurii de bază.

Forțele Armate pot fi utilizate în cazul unor calamități naturale, avarii și catastrofe, la solicitarea Guvernului, în condițiile legii.

Pe timp de război, misiunile Forțelor Armate se stabilesc în conformitate cu obiectivul politic declarat și cu evaluarea situației strategice. Obiectivul politic trebuie să fie definit de autoritățile publice constituționale și să reflecte voința poporului.

Structura și efectivul Forțelor Armate, înzestrarea și pregătirea lor sînt determinate de caracterul pericolului militar posibil și trebuie să corespundă nivelului necesar pentru organizarea unei apărări garantate a țării.

Forțele Armate se compun din Armata Națională, Trupele de Grăniceri și Trupele de Carabinieri și se mențin în componența și structura care le permite, pe timp de pace, de a fi garantul statalității, neutralității și democrației constituționale, iar din momentul apariției premiselor unei agresiuni reale, de a se desfășura în măsura care ar garanta apărarea țării și constrîngerea agresorului de a renunța la

planurile sale.

Pentru timp de război se va prevedea o asemenea structură a Forțelor Armate a cărei desfășurare ar obliga agresorul să depună eforturi suplimentare considerabile pentru realizarea intențiilor sale, transformându-l într-un factor destabilizator în zonă, fapt ce ar impune implicarea organismelor internaționale competente în acțiunile de stopare sau contracarare a unei eventuale agresiuni.

Componenta principală a Forțelor Armate este Armata Națională, ale cărei sarcini sînt de a respinge loviturile aeriene și terestre ale forțelor agresoare, de a aduce agresorului distrugerii maximale posibile, de a nu permite pătrunderea lui în adîncul teritoriului țării, de a crea premise pentru încetarea acțiunilor militare și încheierea păcii în condiții care corespund intereselor naționale ale Republicii Moldova.

Trupele de Grăniceri asigură securitatea militară a statului prin executarea misiunilor de pază a frontierei de stat și pregătirea trupelor pentru participarea la acțiuni de luptă în conformitate cu planul de aplicare a Forțelor Armate.

Pe timp de pace, Trupele de Grăniceri activează în componența Departamentului Trupelor de Grăniceri de pe lîngă Guvern. Din momentul declarării stării de asediu sau a stării de război, Trupele de Grăniceri trec în subordonarea operativă a Statului Major General al Forțelor Armate și, în caz de necesitate, sînt folosite ca unități (subunități) de trupe terestre.

Trupele de Carabinieri asigură securitatea militară a statului prin executarea misiunilor de menținere a ordinii constituționale și de drept, de pază a obiectivelor importante și de pregătire a trupelor pentru participarea la acțiuni de luptă în conformitate cu planul de aplicare a Forțelor Armate.

Pe timp de pace, Trupele de Carabinieri activează în componența Departamentului Trupelor de Carabinieri al Ministerului Afacerilor Interne. Din momentul declarării stării de asediu sau a stării de război, Trupele de Carabinieri trec în subordonarea operativă a Statului Major General al Forțelor Armate și asigură menținerea regimului stării de asediu sau de război, paza și apărarea obiectivelor de importanță de stat și a celor ale infrastructurii militare, contracararea tentativelor de destabilizare a ordinii constituționale, distrugerea grupelor diversioniste și a desanturilor inamicului.

Pe timp de pace, Trupele de Grăniceri și Trupele de Carabinieri activează în structura și conform planurilor de aplicare, aprobate de conducerea departamentelor respective, incluzînd unele elemente ale pregătirii de luptă determinate de Statul Major General al Forțelor Armate.

Din punct de vedere operativ-tactic, Forțele Armate sînt constituite din trupe regulate și trupe de rezervă.

Trupele regulate includ:

a) unitățile și subunitățile cu capacitate permanentă de intervenție (de reacție rapidă) ale Armatei Naționale, ale Trupelor de Grăniceri și ale Trupelor de Carabinieri, completate cu efectiv și tehnică potrivit statelor de război și capabile să-și îndeplinească misiunile conform destinației. Structura și efectivul lor se determină de către Statul Major General al Forțelor Armate și se aprobă de Comandantul Suprem al Forțelor Armate;

b) unitățile și subunitățile cu capacitate redusă de intervenție, care au nevoie de 10-15 zile pentru completarea cu efectiv și cu tehnică și pentru încheierea de luptă în vederea îndeplinirii misiunilor conform destinației.

Trupele de rezervă includ organele de conducere și unitățile terestre create din momentul declarării în stat a stării de asediu sau a stării de război, care au nevoie de 30-40 de zile pentru completarea cu militari din rezerva activă și cu tehnică și pentru încheierea de luptă în vederea folosirii lor conform destinației.

Trupele de rezervă se desfășoară în conformitate cu Planul de mobilizare a Forțelor Armate. Componența, structura, principiile de completare, pregătire, desfășurare și aplicare ale trupelor de rezervă se stabilesc de către Statul Major General al Forțelor Armate.

Completarea cu efectiv a Forțelor Armate se efectuează pe baza principiului mixt, cu perspectiva completării unităților cu capacitate permanentă de intervenție (de reacție rapidă) preponderent cu militari prin contract.

Completarea unităților cu capacitate redusă de intervenție se efectuează pe baza principiului mixt,

precum și cu rezerviști prin contract.

O parte componentă a sistemului de apărare a statului este apărarea teritorială, care se organizează și se desfășurează de către Statul Major General al Forțelor Armate, în comun cu autoritățile administrației publice locale, în baza unui regulament aprobat de Guvern.

Apărarea teritorială se efectuează în scopul:

- a) acordării de sprijin Forțelor Armate la ducerea acțiunilor de luptă;
- b) asigurării regimului stării de asediu, de război sau al stării de urgență;
- c) apărării obiectivelor importante și a comunicațiilor;
- d) acordării de sprijin structurilor Departamentului Situații Excepționale la lichidarea consecințelor calamităților naturale, ale avariilor, catastrofelor și acțiunilor de luptă; precum și e) în alte scopuri, în conformitate cu legislația în vigoare.

La decizia Statului Major General al Forțelor Armate, formațiunile de apărare teritorială pot fi implicate în acțiuni de luptă împreună cu unitățile militare.

Structura, sarcinile, principiile de pregătire, ordinea de asigurare și completare a formațiunilor de apărare teritorială pe timp de pace se stabilesc de Statul Major General al Forțelor Armate.

Asigurarea formațiunilor de apărare teritorială cu armament, muniții, tehnică militară și specială se efectuează de către Ministerul Apărării din contul alocațiilor bugetare pentru apărare. Asigurarea formațiunilor menționate cu echipament, cu alte resurse tehnico-materiale, iar din momentul desfășurării, și cu hrană și încăperi necesare pentru crearea unor condiții normale de trai și de organizare a serviciului militar se efectuează de către autoritățile administrației publice locale din contul bugetelor locale.

Una din sarcinile principale ale reformei Forțelor Armate - reorganizarea pregătirii de luptă a acestora - este determinată de modificarea structurii și a modului de completare cu efectiv a Forțelor Armate, precum și de asigurarea lor financiară și tehnico-materială nesatisfăcătoare. Scopul reorganizării pregătirii de luptă a Forțelor Armate constă în crearea unui sistem unitar și flexibil de instruire a trupelor regulate și a rezervei, care ar asigura nivelul necesar de pregătire a organelor de conducere, a unităților și marilor unități militare și ar permite coordonarea aplicării lor conform destinației.

Organul central de conducere a pregătirii de luptă în cadrul Forțelor Armate este Statul Major General al Forțelor Armate, căruia îi revin următoarele sarcini de bază în domeniu:

- a) elaborarea documentelor de directivă în ceea ce privește pregătirea de luptă a Forțelor Armate;
- b) crearea unui sistem unic de planificare a pregătirii de luptă;
- c) coordonarea pregătirii de luptă a formațiunilor militare ale tuturor componentelor Forțelor Armate în scopul asigurării unor viziuni unice și al pregătirii practice a efectivului conform misiunilor de apărare;
- d) controlul asupra îndeplinirii măsurilor planificate privind pregătirea de luptă a componentelor Forțelor Armate.

Realizarea sarcinilor privind perfecționarea sistemului de pregătire de luptă a Forțelor Armate necesită un suport material-tehnic și instructiv-metodic modern. În acest context, este necesară crearea unui centru unic de instruire pentru Forțele Armate, care ar exclude dublarea nejustificată în pregătirea specialiștilor la specialități conexe și ar asigura economisirea resurselor materiale și financiare.

Perfecționarea sistemului de pregătire a cadrelor militare prevede ridicarea nivelului potențialului intelectual al Forțelor Armate. Această sarcină urmează a fi realizată în baza unor principii științifice și în strânsă legătură cu sistemul învățământului public.

Reorganizarea sistemului de învățământ militar prevede dezvoltarea bazei existente de pregătire a specialiștilor militari, formarea specialiștilor pentru Forțele Armate în instituțiile de învățământ civile, precum și organizarea instruirii militare a persoanelor cu funcții de răspundere din instituțiile de stat cu atribuții în domeniul apărării și securității naționale.

În procesul realizării reformei militare este necesară crearea, în baza Colegiului militar, a unui institut militar specializat, care ar asigura perfecționarea cadrelor de ofițeri din verigile superioară și medie ale Forțelor Armate.

Pregătirea militară în instituțiile de învățământ superior civile se va efectua benevol, la catedrele militare, după programe de pregătire a ofițerilor, elaborate de comun acord cu Ministerul Apărării. Absolvenții instituțiilor de învățământ superior care nu au trecut cursul de instruire la catedra militară vor

face pregătirea militară în conformitate cu legislația în vigoare.

Potențialul instituțiilor de învățământ superior civile va fi folosit și pentru predarea unor discipline speciale în cadrul reciclării specialiștilor militari.

Instruirea militară a funcționarilor publici cu atribuții în domeniul apărării și securității naționale se va efectua în baza Academiei de administrare publică, precum și în cadrul unor cursuri de perfecționare organizate pe lângă Ministerul Apărării.

5. Perfecționarea sistemului de mobilizare Sistemul de mobilizare include pregătirea de mobilizare și mobilizarea economiei naționale și a Forțelor Armate în scopul asigurării apărării naționale.

Pregătirea de mobilizare a economiei naționale are drept scop dezvoltarea capacităților de mobilizare a țării pentru pregătirea trecerii de la starea de pace la cea de război și include pregătirea de mobilizare a economiei și populației, precum și amenajarea operativă a teritoriului țării (dezvoltarea infrastructurii militare).

Mobilizarea economiei naționale prevede trecerea ei organizată și în termene reduse, în caz de pericol militar, la producția de război și asigurarea structurilor respective cu mijloace tehnico-materiale necesare.

Pregătirea de mobilizare și mobilizarea Forțelor Armate constă în desfășurarea planificată și pregătită din timp a trupelor (forțelor) și trecerea lor la structura de organizare conform statelor de război, în completarea deplină cu efectiv în termenele stabilite, în asigurarea completă cu armament, tehnică și cu resurse materiale, în închegarea de luptă a trupelor (forțelor) desfășurate și în aducerea lor la capacitatea de luptă completă în scopul îndeplinirii misiunilor conform destinației.

Organul central care asigură pregătirea de mobilizare a țării este Guvernul.

Pregătirea de mobilizare și mobilizarea Forțelor Armate este efectuată de Statul Major General al Forțelor Armate.

Activitățile de bază privind pregătirea de mobilizare și mobilizarea cuprind:

- a) determinarea sarcinilor de mobilizare în corespundere cu necesitățile de apărare și posibilitățile de mobilizare ale statului;
- b) planificarea și coordonarea activității autorităților publice privind pregătirea de mobilizare;
- c) elaborarea și controlul realizării comenzilor de stat în domeniul pregătirii de mobilizare;
- d) acumularea, pregătirea, păstrarea și destinația resurselor umane și tehnico-materiale;
- e) crearea și perfecționarea infrastructurii militare.

Modul de organizare și desfășurare a pregătirii de mobilizare și a mobilizării se stabilește prin lege organică.

6. Asigurarea economico-financiară a Forțelor Armate Asigurarea economico-financiară a Forțelor Armate include asigurarea lor financiară și materială, inclusiv dotarea cu sisteme eficiente de armament, tehnică militară și specială, cu alte resurse materiale în volum necesar pentru garantarea securității militare a statului.

Perfecționarea asigurării economico-financiare a Forțelor Armate se realizează prin promovarea de către stat a unei politici tehnico-militare și financiare fundamentate, care constă în:

- a) organizarea producerii unor tipuri de armament și tehnică sub un nomenclator comun, a pieselor de schimb și a accesoriilor, a mijloacelor de transmisiuni și automatizare, a altor bunuri tehnico-militare avantajoase și realizabile pentru economia națională, precum și crearea bazei de reparație;
- b) reducerea nomenclatorului armamentelor, tehnicii militare și a bunurilor tehnico-militare, unificarea și standardizarea lor, raționalizarea cheltuielilor pentru întreținerea și utilizarea acestora, ținând cont de calitățile de luptă și de exploatare, de condițiile de folosire în limitele frontierelor naționale, precum și de normele ecologice;
- c) stabilirea și dezvoltarea relațiilor internaționale de colaborare tehnico-militară în vederea achiziționării, inclusiv prin leasing, a armamentului și tehnicii militare, pornindu-se de la avantajele economice maxime și interesele securității naționale.

Promovarea politicii economico-financiare se va face centralizat, prin formarea și executarea comenzilor de stat, finanțarea și reglementarea de către stat a colaborării tehnico-militare. Drept suport economic al acestei politici va servi potențialul național de apărare, constituit în baza economiei

naționale, cu folosirea prioritară a tehnologiilor cu destinație dublă, precum și a colaborării militare internaționale avantajoase.

În procesul realizării reformei militare este necesară revizuirea cardinală a principiilor asigurării financiare a Forțelor Armate, majorându-se treptat alocațiile bugetare de la 0,7 la sută din produsul intern brut în anul 2002 la 2,5 la sută în anul 2014. Mijloacele financiare pentru realizarea reformei militare vor fi prevăzute în conformitate cu etapele acesteia și cu Planul de stat de construcție și dezvoltare a Forțelor Armate.

În vederea optimizării asigurării economico-financiare a Forțelor Armate este necesară crearea în cadrul Ministerului Apărării a unei structuri unice cu atribuții în domeniul menționat.

7. Dezvoltarea colaborării internaționale în domeniul militar Colaborarea internațională a Republicii Moldova în domeniul militar are drept obiective principale asigurarea securității naționale, întărirea încrederii între state, consolidarea păcii, securității și stabilității europene și internaționale.

Luând în considerare contextul geopolitic regional și european, Republica Moldova va desfășura în continuare colaborarea sa internațională în domeniul militar pe baza statutului său de neutralitate permanentă și a neaderării la alianțele și blocurile politico-militare.

Totodată, interesele securității naționale impun promovarea unor relații internaționale în domeniul militar care ar exclude autoizolarea țării în ceea ce privește securitatea și apărarea. În acest scop, Republica Moldova va întreține relații militare bilaterale cu alte state și va participa la realizarea activităților din cadrul Parteneriatului pentru Pace, precum și a altor programe bazate pe Carta ONU și pe principiile O.S.C.E.

Colaborarea cu forțele armate ale altor state se va desfășura pe următoarele direcții de bază:

- a) conducerea și controlul democratic asupra Forțelor Armate;
- b) învățământul militar și pregătirea lingvistică a militarilor;
- c) cercetările științifice în domeniul politicii de apărare și securitate;
- d) pregătirea și participarea la operațiunile internaționale de menținere a păcii;
- e) interoperabilitatea cu forțele armate ale țărilor partenere în domeniile conducerii, transmisiunilor, instruirii și înzestrării;
- f) protecția socială.

O sarcină de primă importanță în colaborarea internațională a Republicii Moldova în domeniul militar este pregătirea unui batalion moldovenesc independent de menținere a păcii pentru participarea nemijlocită la operațiunile internaționale de menținere a păcii.

Principiile participării Republicii Moldova la operațiunile internaționale de menținere a păcii decurg din interesele fundamentale și din angajamentele internaționale ale țării. Aceste principii rezidă în:

- a) desfășurarea operațiunilor internaționale de menținere a păcii cu mandatul ONU sau O.S.C.E. după determinarea statutului forțelor internaționale de menținere a păcii;
- b) excluderea participării directe a Republicii Moldova la operațiunile de impunere a păcii.

La luarea de către Republica Moldova a oricărei decizii în acest domeniu, drept repere esențiale vor servi:

- a) consimțământul părților aflate în conflict de a primi contingentul multinațional de menținere a păcii; încheierea și intrarea în vigoare a unui acord de încetare a focului între părțile beligerante;
- b) existența unui mandat internațional clar și aplicabil;
- c) finalizarea pregătirii multilaterale a Forțelor de menținere a păcii ale Republicii Moldova pentru misiunea de menținere a păcii, luându-se în considerare caracterul acesteia.

VI. ETAPELE REALIZĂRII REFORMEI MILITARE

Obiectivele de bază ale reformei militare se vor realiza treptat, iar activitățile principale ale reformei militare se vor efectua în cadrul a trei etape.

Etapă I (2002-2004) include:

- a) elaborarea și adoptarea Planului de stat de construcție și dezvoltare a Forțelor Armate, precizarea direcțiilor prioritare ale politicii tehnico-militare și economico-militare a statului, efectuarea de măsuri privind planificarea pe termen mediu și scurt;

- b) determinarea și asigurarea unui nivel garantat de cheltuieli pentru reforma militară;
- c) efectuarea de măsuri organizatorice direcționate spre crearea sistemului de asigurare științifică a apărării naționale și elaborarea aspectelor conceptuale ale construcției militare, ale direcțiilor, formelor și metodelor de realizare a reformei militare, ale formelor și metodelor de aplicare a Forțelor Armate;
- d) elaborarea și adoptarea de acte normative în domeniul securității naționale și al construcției militare;
- e) aducerea structurilor organizaționale ale organelor de conducere și ale trupelor, a sistemului lor de pregătire de luptă, de pregătire operativă, de mobilizare și de completare în corespundere cu noile cerințe privind destinația, componența, starea și efectivul Forțelor Armate;
- f) asigurarea logistică adecvată a subunităților cu capacitate permanentă de intervenție;
- g) desfășurarea unor acțiuni de primă necesitate pentru pregătirea de mobilizare a economiei naționale, crearea și acumularea resurselor de mobilizare și formarea infrastructurii militare;
- h) finalizarea pregătirii batalionului moldovenesc independent de menținere a păcii în conformitate cu angajamentele asumate în cadrul Parteneriatului pentru Pace;
- i) demilitarizarea structurilor ce nu au atribuții de asigurare a securității militare a statului.

Etapa a II-a (2005-2008) include:

- a) crearea sistemului conducerii civile și militare a Forțelor Armate, cu delimitarea detaliată a atribuțiilor în sfera conducerii politice, administrative și militare;
- b) finalizarea constituirii sistemului de pregătire a cadrelor militare în instituțiile de învățământ din țară și de peste hotare;
- c) crearea de noi elemente și perfecționarea celor existente în cadrul sistemului național de învățământ militar și de reciclare a cadrelor militare;
- d) definitivarea sistemului de producere a articolelor militare, de reparație a armamentului și tehnicii militare și speciale;
- e) lansarea procesului de reînzestrare cu armament și tehnică militară calitativ noi;
- f) trecerea la noua structură de organizare și noul principiu de completare a rezervei Forțelor Armate;
- g) definitivarea sistemului unic de pregătire de luptă a Forțelor Armate.

Etapa a III-a (2009-2014) include:

- a) încheierea creării tuturor elementelor sistemului național de asigurare a securității militare;
- b) trecerea la completarea forțelor cu pregătire permanentă de luptă (de reacție rapidă) pe principii benevole în bază de contract;
- c) finalizarea procesului de reînzestrare cu armament și tehnică militară moderne;
- d) asigurarea pregătirii de mobilizare și satisfacerea necesităților Forțelor Armate conform programelor de înzestrare și asigurare a acestora.